

HEVES ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre 8 korona. Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik minden vasárnap.

Főszerkesztő: Fintna Dezső
Felelős szerkesztő: Székely Miklós
Főmunkatárs: Ilgner I. Béla

Szerkesztőség és kiadóhivatal.

HEVESEN, a könyvnyomdában.
Kéziratok vissza nem adtnak

Heves vármegye 1911. és 1912. évi szőlő és bortermése.

Érdekes és megyénkre e szempontból igen örvendetes kimutatást tesz közzé a magyar kormány 1911. évi statisztikai évkönyvében, mely amellelt, hogy igen tanulságos adatokat nyújt, megvilágítja az ország összes vármegyéinek szőlő és bortermelési szerepét, nagy örömmel tölt el bennünket, hogy megyénk ugyquantitatív, mint qualitatív ugyszólván a legelőkelőbb, helyet foglalja el e téren, amihez hozzásegítette őt a nálunk még gyermekkorát élő homoki esemege szőlő és bortermelés. Ha még ehhez hozzászámítjuk azt a körülményt, hogy szőlősgazdáink szaktudása is odafejlődik, ahová azoké, akik már évtizedek óta kultiválják ezen gazdasági ágat,

egész bizonyossággal kimondhatjuk, hogy megyénk minden tekintetben legelső szőlőtermelő vármegyéje lesz az országnak.

Nem vesszük ki az alól magát a borkereskedelmet sem, mert hiszen ma már igen kevés bor megy el tőlünk idegen kereskedő kezén keresztül; Gyöngyös és Eger borvásárlói javarészt azok, akik borainkat megveszik és vetik piacra.

Lássuk az alábbi adatokat:

A megye egész szőlőterülete az 1911. évben 12500 kat. hold volt. E területből immunis terület az egésznek több mint egynegyed része, vagyis körülbelül 3000 kat. hold, ami az ország immunis talaju szőlőjének 2·2%-át teszi ki. Európai vesszővel beültetett nem

immunis talaju szőlőterület az 1911. évben Heves megyében eca 320. kat. hold volt, vagyis az egész megye szőlőterületének 2·4%-a. Legnagyobb jelentőséggel a hegyi oltvány szőlők bírnak, ami kitetszik abból, hogy az amerikai oltvány vesszőkkel beültetett hegyi szőlők területe 1911. évben 9748 kat. hold volt, vagyis több, mint a megye egész szőlőterületének fele (59·3%-a) és az egész ország amerikai oltvány vesszőkkel beültetett szőlőterületének 8%-a sík, de nem immunis területe a megyének eca 700 kat. hold volt beültetve európai vesszőkkel ami megfelel 5·5%-nak, viszont amerikai vesszőkkel beültetett sík, de nem immunis terület nagysága eca 980. kat. hold vagyis 7·5% volt

Tembár Márton

béresgazda naplójából.

Hallgassunk csak egy esepet . . .

Szeeskát vágott a minap Pőrök nászuram. Hát eecer csak elvágja a mutatóját. Bekötöttük oszt judaporról (jodoforról). Mondom oszt neki: salynájja e nászuram az újat? Aszongya, hogy ha sajnálom is me' van mán e' — csak attú szeplőzők, hogy mivel tőtöm mos' má' meg a pipámot, mer', h gy evvel szoktam.

Hát ezt oszt én se tuttam neki megmondani.

*

Szombaton este elkérektem az úrtú' hogy elmenek a ma' tanyára. Aszongya minék? Mondom, hát e' kis pipálni valót ígért a komám, maj' azt emelném haza. Hát eleriztetett. Ahogy oszt visszafelé gyűvők, hát elejben toppan a nagy kanálisbú' két financé. Rám kiját, hogy mit viszek. Mondom keserülaput az asszonynak, mer' a bába abbú rendelte neki a párgolást. Hogy mutassam csak. Mondom minék mutogassam, ahun is van az árokparton,

ha tün az ő asszonyának is szükséges. De aszongya, ne mőkázzék, hanem ide avval a tarisznyával. Mondom, nem ketten attuk annak meg az árát, mer' ez az én bornyubörömbü' van, akit a tanító vett me', de visszaalkuttam a bőrit, máskép fájtn bornyú vót, bár most is vóna olyan.

Hogy oszt elkezdett káromkodni, hát mondom ne káronkoggyék az úr, mer' akkor nem haszná' a lapu az asszonynak, mer' kilene miatyánkot, me' hét üdvözlöt montam má' el eddig az úton, oszt hátra van még nyole miatyánk, meg tizenkét üdvözlöt, — hát ne rontsa el a dógom. De csak, hogy mutassam. Mán mondom ezt nem láttya meg az úr. Avval usárdé neki rugaszkodtam a XXI-esnek. De, hogy a méndörgős ménkü esapjon a horgosinába, még is utóért, oszt bekisért a faluházábo'.

Ott fizettem oszt neki húsz forintot, hogy akasszák fel a letelső fára a gyatra financéat.

Hanem megály, maj' lyukra gyűsz me' te is!

*

Lyukra is gyűtt . . . . .

Ahogy a XV-re horgyuk a trágyát, hát ahun a, felénk szalad egy ember, de

mondom mi a esuda, mó' csak egy szál vászon se vót rajta, de se nadrág, se ujas, se kalap, se esizma. Aszongya nászuram minden jó lélek diesérje az urat, e' bizonyosan a bolondházbu' szabadút meg. Az a, csakugyan a maga bőribe vót. Oda ér oszt, hát aszongya: Emberek ha Istent ismernek, agyonak rám legalább egy szűrt. Mondom, hát a magáé hun maradt? Jaj, aszongya, levetkeztettek a cigányok. Hát mondom mi maga mikor nem ilyen cibilbe van? Aszongya financé. Micsoda mondom, financé, no akkor csak sétályék innét, mer maj' me' tróbálom a botomat a hátrulyán.

Hát a húsz forintom hun van hé?

Aszongya, ő nem tud semmit a húsz forintrú. —

De mondom tudok én;— avval intek két puhanesnak. Halyátok e, ezt a bolondot hajtsátok csak be a faluházábo, de el ne takarjátok valahogy, mer' akkor esufot láttok.

Hát nem akart menni.

De, hogy az ustorral egyet pattantott Náczi a nyaka köré, hát csak neki indult.

Ugye, hogy lyukra gyütté financé, kijátottam oszt utána.

*

A filoxéra által lepett területből szén kéneggel való gyérités volt 70 kat. hold területen. -- Perenoszpóra által megtámadott terület az 1911. évben cca 1920 kat. hold volt, de az óvóintézkedések sokkal nagyobb területre terjedtek ki s a permetezési munkálatokat mintegy 97%-án az összes szőlőterületnek, -- végrehajtották. Egyéb szőlőbetegségek mintegy 530 kat. holdon fordultak elő, rovar károk mintegy 850 kat. holdon, elemi esapás körülbelül 1250 kat. hold területet ért, ami elég kedvezőtlen aránynak mondható. --

A megye bortermelésének nagyságát tekintve az 1911. évi statisztikai adatok szerint a vármegye területén szürtek 304,000 hektoliter mustot, mely az egész ország musttermelésének 5.5%-a. E mustmennyiségből készült 273 ezer hl. bor, vagyis a beültetett összes területre vonatkoztatva kat. holdankint 21 hl. ami a magyarországi viszonyokat tekintve igen jó átlagtermésnek tekintendő. E-nél jobb átlag termést az 1911. évben egyedül Beregvármegye mutat fel kat. holdankint cca 24 hl-t, a többi összes vármegyék termés átlaga a mienken alul maradt az 1911. évben.

A télen megestráfogta a tanítónk a béreseket az irás-olvasásra.

Hát ahogy aminap reggel a szeeska-vágóna' beszélgetünk aszongya Pirók nászuram

Tuggya e nászuram mi a jobbra dülő vonás?

Tuggya a ménkü.

Felveszi a petrence rudat osz fél srégára állítja, hogy aszongya, no, ha én most ezt a rudat eleresztem melyik keze felé dől. Avval el is eresztette. Hát olyat vágott a ker' gazda crrán, hogy olyanra dagadt tüle mint egy cipő.

Hanem el is szaladt onnét nászuram rögvest, mer a ker' gazda biztosan meg-agyusztáta vóna.

Káronkodott oszi.

*

Hogy elesapta az ur a nagy Klagyivát, hát elkéredzett házat keresni a faluba. Hanem mikor haza kerüt olyan részeg vót, hogy négykézláb mászkát a tanyába'.

Kérdezi oszt este tülem az ur, hogy aszongya, tanát e Klagyiva házat.

Mondom, so' se tanát a' pedig négykézláb kereste.

Nevette oszt.

Maj' elmondom a többit másszor

Tembár Márton.

Hogy a fenti mustmennyiség borminőségei szerint hogyan dolgoztatott fel, mutatják a következő adatok: És pedig készült cca: 178.000 hl. közönséges siller. 16000 hl. vörös bor továbbá 5200 hl. fehér és 2500 hl. vörös peesenyé bor. Ezekon kívül készített cca 300 hl. esemege bor.

Vármegyénkben igen nagy jelentősége van a esemege szőlő termelésnek. Az 1911 évben eladatott több mint 32000 mm. szőlő ami az országban összesen eladott szőlőmennyiségnek 24%-a. tehát majdnem 1/4-ed része. Ehhez hasonló fejlettségű szőlő forgalmat az ország egy vármegyéje sem tud felmutatni, még Pest megye sem, amely a maga 56000 kat. hold szőlő területével az ország legnagyobb szőlő termelő vármegyéje s a fővároshoz a legnagyobb hazai fogyasztókhoz, legjobb összekötő utai vannak csupán 19,000 mm. szőlőt adott el az 1911 évben.

Az összes szőlőszeti termelés értéke az 1911 évben:

Heves megyében 12 millió korona volt, amelyből a beültetett szőlők 1 kat. holdjára. 920 korona esik.

Az 1911 évben Hevesmegye úgy a termelt bor mennyiségét, mint a szőlőszeti termelés értékét tekintve az ország összes megyéi között a második helyre került vagyis a nálánál jóval nagyobb szőlőterülettel bíró Pestmegye után következett.

Az 1912 év már kevésbé kedvezően alakult Hevesmegye szőlőszeti termelésére nézve, amennyiben az egész bortermés mintegy 156,000 hl. volt, és így mennyiségben az ötödik helyre került.

Előfizetési felhívás

A „Heves és vidéke“ 13-ik évfolyamára ezennel előfizetést nyit, s felkérjük a n. é. olvasóközönséget, hogy lapunkat b. előfizetéseikkel támogatni sziveskedjenek.

Az előfizetési díjak:

1 évre . . . . . 8 kor.

1/2 „ . . . . . 4 „

1/4 „ . . . . . 2 „

mely összegek a „Heves és vidéke“ kiadóhivatalába küldendők be.

HIREK.

Szmracsányi érsek — v. b. t. t. A király f. évi február hó 17-én kelt legfelsőbb elhatározásával Szmracsányi Lajos egri érseknek a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Székelv László urat az Anglo-Osztrák bank tisztviselőjének acceptálta. Gratulálunk.

Áthelyezés. Elek Ármin a helybeli vasut állomás főnökét — mint értesülünk — beszterezébányai vasuti állomásra helyezték át. Őszintén sajnáljuk Elek állomásfőnök távozását, ki 8 évi itt léte alatt mindenkinek szeretetét s tiszteletét vívta ki.

Jegyzőválasztás. A lemondás folytán megüresedett körjegyzői állásra Bátor, Egerboos és Hevesaranyos kisközségek képviselő testületi Parentézy Jenő egerbaktai községi jegyzőt választották meg.

Közgyűlés. A Hevesi Izr. Szent-Egylet f. évi március hó 2-án délelőtt 10 órakor tartja tisztújító gyűlését.

Az iskola és a tömegsztrájk. A közoktatásügyi miniszter rendeletben felhívja a hatóságokat, hogy a tömegsztrájk idején az iskolákban az előadásokat szüntessék be.

A füzesabonyi országos vásár március hó 9. és 10. napján lesz megtartva és mindenféle állat felhajtható lesz.

Birtokvétele. Adler Illés helybeli polgártársunk a dr Pajzs Gyula s neje tulajdonát képező s a hevesi határban fekvő 158. kat. hold 1098 □ birtokát 241 203 kor. 10 fillér vételárért megvette.

Betörések: Március 1-ére kellemetlen meglepetésben részesült Wáhl Lajos helybeli koresmáros és Körtvélyesi Pál mészáros: Ez éjjel ismeretlen tettesek alkulesal hatoltak az üzlethelyiségekbe Wáhl Lajosnál a trafikdobányt és szivart, páliukát csonyacot és körülbelül 20 kor. készpénzt Körtvélyesitől 2—3 kor. készpénzt vittek el. Ezek a piactéren történnek a rend éber őrei tudtán kívül.

Esküdtszéki tárgyalás. A hétfői esküdtszéki tárgyalás egy szerelmi história epilógusa volt. Hegedüs Sándor hevesi kőművessegéd és Barna Julia varrónő, mivel nem lehettek egymásé, elhatározták, hogy megválnak az életüktől. A legény azonban a végső pillanatban meggondolta a dolgot, nem akart megválni a földi élettől. A leány többször a legényre lőtt, majd maga ellen fordította a fegyvert. Mindketten felgyógyultak s most a leány szándékos emberölés kísérletével vádoltan állott az esküdtek előtt. A verdikt nem bűnösnek mondotta ki, mire felmentő ítélet következett.

Véres verekedés. Vig poharazást rendezett 4 erdőtelki legény, névszerint: Bakos János, Bakos József, Nagy József és Balog József a helybeli Breiner-féle koresma helyiségbe. Poharazás közben oda-

vetődött fentiek régebbi haragosa Molnár Gusztáv bátyjával Molnár Zsigmond hevesi lakossal. Szó szót követően az összetűzés már szinte kikerülhetetlennek látszott, ámde a jelenlevők esítitására az erdőtelkiek mulatozásukat abba hagyva, haza felé igyekeztek. Molnárok azonban a távozókat, természetesen kölcsönös szidalmazások között, a ref. templomig elkísérték, a hol a szóváltás a tetlegességre fajult s az erdőtelkiek a ref. pap dohány házána nyitott udvarából husáanggal és fejsszével felfegyverkezve tértek vissza s azzal Molnár Gusztávot balkarján, Molnár Zsigmondot pedig egy a bal lapockára és bal oldalán ért lapos tompa ütással, a fejtetőre éles fejsszével mért esapással és a bal nyakszíromnak ugyanelek fejsszével eszközölt bevágással-leterítették, azután áldozatukat ott hagyva megfutamodtak. A vértől elborított Molnár Zsigmondot a közben összesereglett lakosság, lakására szállította, a hol a gyorsan előhívott Dr Bazsó Tivadar közs. orvos a sebeket gondos kimosás után bekötözte, ekkor megállapított, hogy a fej seb 12 cm. hosszúságú, a koponyacsontot nem érintette, a nyak vágás 13 cm. hosszú, 2 cm. mély s fontosabb szervet nem sértett s csakis így volt az elvérés is kikerülhető. — A esendőség a tettesek ellen a nyomozást megindította.

A tavaszi állatösszeírás elrendelése. A köztenyésztésre szolgáló apaállatok szükséges számának kiderítése és a közös legelők túlerhelésének meggátlása érdekében a földmívelésügyi miniszter az 1894. évi XII. t.-c. 23. szakaszában előirt évenkénti tavaszi állatösszeírásnak folyó évben való végrehajtása iránt körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz. A körrendelet szerint a haszonállatok (szarvasmarha, ló, szamár, öszvér, sertés, juh és kecske) minden községben, törvényhatósági és rendezett tanácsu városban, a folyó évben is a közös legelőkre való kihajtás előtt, de legkésőbb március hónap végéig faj, kor és ivar szerint összeírandók. Az összeírásnak a községekhez tartozó puszták, tanyák, majórok, uradalmak, telepek, vagyis az összes külterületek állatállományára ki kell terjednie s a szállítási forgalomban levő állomány is számba veendő. Intézkedett ezzel egyidejűen a miniszter az iránt is, hogy a járási mezőgazdasági bizottságok — tekintettel az esetleg észlelhető apaállathányok sürgős megszüntetésének szükségére — legkésőbb április végéig összeírassanak. Hibás összeírás foganatosítását rendelik el s a mulasztó közegeket a legszigorubb felelősségre fogják vonni. Az alispánok, meggyőződve arról, hogy valamennyi járásból és rendezett tanácsu városból az összeírás lapok beérkeztek, ezeket május 1-ig fölterjesztik a földmívelésügyi miniszterhez. Utasították még az összeírás teljesítő közegeket, hogy a közönséget meggyőzően világítsák fel, hogy ez az összeírás nem szolgál adó-kivetés céljaira s esupán az állattenyésztéssel foglalkozó gazdaközönség érdekében történik, mert az államnak a tenyészapaállatok beszerzése és a közös legelők gyarapítása és javítása, valamint az állattenyésztés támogatása körüli egyéb intézkedések csak úgy vezethetnek sikerre, ha az állatlétszámról és az állattenyésztés

évenkénti fejlődésviszonyairól pontos és megbízható adatok állanak rendelkezésre.

— Romlott takarmányrépamag.

A mult nyári és őszi szakadatlan esők okozták, hogy a répamagot a legtöbb termelőhelyen nem bírták szárazon betakarítani, hanem ott esirázott ki a földjén. Az ilyen mag sohasem fog répát teremni; mert nagyobb részben ki sem kel s ami kevés még kiesirázik, az sem bír elég termőerőlyel, hogy rendes répát fejlesszen, hanem ujjnyi vékonyságú gyökeret fejleszthet csak. Ember emlékezet óta még soha sem került annyi megbízhatatlan, gyengén esirázó és kevert répamag forgalomba, mint az idén. Gazdáink helyesen fognak eselekedni, ha répamag beszerzése alkalmával a legszigorubb i r á s b e l i jótállást követelik az eladó részéről esiraképesség és fajazonosság tekintetében. Ahol nem tartja majd a gazda szem előtt ezen óvatosságot, ott azt kockáztatja, hogy az állattartását katasztrófával határos bajok érhetik. Amint egyébiránt halljuk, a földmívelésügyi miniszterium szintén köszül állást foglalni ez ügyben.

Kosárfonás tanfolyamot rendez a gazdasági népiszkola. Ezen célra a földm. miniszterium 500 korona államségélyt engedélyezett. —

Baleset. Könnyen végzetessé válható baleset érte lapunk felelős szerkesztőjét, Székely Miklós állatorvost. Ugyanis mult hó 26-án egy beteg lovat kellett a szomszédos Átány községben mütét alá venni, a mütét alatt a lovat tartó gazda a lólábát eleresztette s ez oly szerencsétlenül rugott ki, hogy a rugás az állatorvos fejének bal oldalát érte. A kapott ütéstől az állatorvost helybeli lakására kocsin kellett haza szállítani s mint értesültünk sérülése javulás útján van s néhány nap múlva elhagyhatja beteg ágyát. —

Lakbérúzsora. Hogy a lakás viszonyok sehol sem kedvezőek, az régi nóta. De hogy legyen az országban még egy oly hely ahol oly lakás szükség lenne mint éppen Hevesen, ebből kifolyólag oly megfizethetetlen árakat kérjenek mint itt talán sehol sincs. — S kik fizetik ezt az az órának tekintendő lakbért, a néhány tisztviselő akit miniszterének, vagy főnökének kegye ide parancsolt azzal, hogy lakbér járuléka fix összegben meg van állapítva, avagy lakbér járuléka egyáltalán nem jár. Nem akarjuk egyes tisztviselők lakbér illetményeit nagyságukban ilusztrálni, csak megállapítani azt, hogy az a tisztviselő, akinek jár is 400—500 kor, lakbér illetmény, társadalmi állásának, a család számára való tekintettel oly lakást kénytelen venni, melyért itt egész nyugodt lélekkel 800—1000 korona évi lakbért követelnek s most nincs mibe válogatni, olesőbban nem is adják. Most tehát a különbözet a fizetés terhére lesz pótolva. Igen sokféle ily eseteket lehetne itt felhozni olyanokat, amelyeket így is mindgyükünk ismer. Nem is erről van szó, hanem, hogy miként lehetne ezen segíteni. És pedig lehet. Tessék ennek a szük tisztviselő karnak tömörülni s az amugy is ismert lakás uzsorásokat egyszerűen bolykoltálni. Tessék megállapítani minden köz-

be adható lakás bérösszegét s annál többet egyik lakást kereső fél se ígérjen ne szolgáltatassa ki magát a házigazda basáskodásának s biztosítjuk ugy a lakást keresőket hogy rendes megfelelő bérösszeg mellett lakást kapnak, mint a házigazdákat—tisztelot a kivételnek — hogy ők sem fognak magas követeléseikkel akkor a lakbérúzsorások kategóriájába soroztatni. —

Nyilttér.

Köszönet nyilvánítás.

Mind azon jóbarátaink, rokonaink és ismerőseinknek, kik feledhetetlen testvérbátyám elhunytakor részvétükkel törekedtek hegedhetetlen fájdalomukat enyhíteni, ez úton mondok hozzánk tartozóink nevében hálás köszönetet.

Nagybecskerek, 1913. február 26.

Hirsch Ignác.

Eladó ház.

A Dr Barabás-féle ház mellett elterülő beltelek és ház 1374 □-öl, szabadkézből eladó Eladási feltételeket lehet tudni a tulajdonosnál.

Vetőmagnak árpa.

Első rendü egyszer termett Hanna árpa 22 korona mázsánkénti árban a Braun Sándor hevesi központi gazdaságában kapható

Besenyei Sándor gepész házában háromszobás utcái lakás kiadó.

Imakönyvek
dus választékban kaphatók
könyvnyomdánkban.

Kertész Soma festő Hevesen

(közvetlen a piactér mellett) Dárányi-utca (sajátház).

Elvállal a kor követelményeinek megfelelő, legjobb kivitelű.

Szobafestő,

mázoló, czímfestő és minden e szakba vágó munkákat, minden verseny fölötti olesó árban. Továbbá bármilyen komplikált kézimunka rajzot és kézimunkákra festést (selyem stb).

Kívánatra a legújabb mintákat vidéken is bemutatja.

Birtokeladási hirdetmény.

Gelej község alatt, a mezőcsáthi esináltút kétoldalán fekvő 300 m. hold föld eladó. Ára m. holdanként 440 korona épületekkel ugar, takarmány, szalma és szántással együtt.

Egymásik birtok Eger városához 1-óra 200 m. hold uri lakással 180.000 koronáért eladó.

Érdeklődők forduljanak alulírothoz

Klein Ignác
okl. jzö. Mezőkövesd.

Hirdetéseket

✦		✦
	legolcsóbban : felvesz a :	
✦		✦
kiadóhivatal.		

Az Est

egyes szám ára
6 fillér.

AZ EST

politikai napilap

Hevesen már este 7
órákor kapható.

Az Est

egyes szám ára
6 fillér.

Ha lakására kívánja
kézbesíttetni a lapot,
jelentse be címét az
Est itteni megbizottjának

ADLER JÓZSEF

könyvnyomdásznak,
aki a pontos kézbesítésről gondoskodni fog.

Az Est

egyes szám ára
6 fillér.

Az Est

egyes szám ára
6 fillér.